

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
 Scrisori nefrancate nu
 se primesc. Manuscrisuri
 nu se retrimit.
 INSERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
 următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf.
 Max. Augenthaler & Emerich Leoner.
 Heinrich Schalek, Rudolf Mosse.
 A. Oppolka Nachf. Anton Oppolik.
 În Budapesta: A. V. Goldber-
 ger, Ekstein Bernat. În Ham-
 burg: Marolyi & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 riă garmond pe o coloană 6 cr.
 și 30 cr. timbru pentru o pu-
 blicare. — Publicări mai dese
 după tarifar și învoială.
 RECLAME pe pagina a 8.a o
 seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se prenumeră la toate ofi-
 ciele poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30, eteșit
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
 v. a. séu 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 189.

Brașov, Vineri 27 August (8 Septemvre).

1899.

Cine compromise cauza?

Nu de mult am fost luat cu bu-
 curiă notiță despre hotăririle confe-
 rențelor preoțesci din protopopiatul
 Sătmăruului și din tractul Ardușatu-
 lui, ambele din diecesa română unită
 a Oradiei-mari, cari au dat espre-
 siune viuă dorințelor și postulatelor
 clerului și poporului în cestiunea cea
 gravă a autonomiei bisericei și a
 ajutorului de stat, în tocmai cum
 au făcut sinodele și conferențele
 preoțesci din arhiepiscopie și apoi în
 diecesa Gherlii.

Față de aceste manifestațiuni
 toți oamenii îngrijii de sorțea bise-
 ricei și geloși de independența și de
 caracterul ei național nu puteau
 nutri decât o singură dorință, că
 aceste manifestări să devină gene-
 rale în totă diecesa Oradiei-mari,
 precum și în celelalte diecese, pen-
 tru-ca astfel să se pună baza unei
 solidarități procederi a clerului din în-
 trăga provincia metropolitană de
 Alba-Iulia, cu scop de-a apăra cu
 cuvenită energiă mult amenințata ei
 independență.

Nu tot de aceeași dorință este
 cuprins, se vede, părintele Augustin
 Lauran, vicarul general episcopesc
 de Oradea-mare, căci la din contră
 nu s'ar fi suflucal a debuta în ab-
 sența episcopului cu circulara datată
 dela 14 August 1899, prin care do-
 jenesce pe preoțimea din amintitele
 protopopiate pentru manifestarea
 conștiinței sale de drept și naționale
 în interesul existenței bisericei, a con-
 solidării ei pacifice și liniștite.

Acastă circulară, pe cât de ciu-
 dată, pe atât de caracteristică între
 împrejurările de față, a fost dată la
 lumină mai întâiu în colonele fôiei
 bisericești din Blașiū de cătră un
 preot, care a avut curagiul a-i face
 și un comentariu cumpetat, der ținut
 în termeni pētrunși de conștiința
 mării cauze, ce trebuie s'o apere preo-
 țimea română unită.

Domnul Lauran găsesce, că
 ceea-ce au discutat și decis cu una-
 nimitate preoții din protopopiatele
 Sătmăruului și al Ardușatului, a fost
 o „estravaganță“, un „pas greșit“,
 căci „seduși de nisece analogii neni-
 merite“, preoții din acele protopo-
 piate „s'au ingerat în lucruri, cari
 cad afară de cercul lor de compe-
 tință“.

Mai găsesce domnul Lauran, că
 asemenea enunțațiuni în favoarea
 dreptului de autonomiă al bisericei
 „în loc să presteze causei serviciul
 dorit, o compromise formal, mai
 vērtoș, decât decisiunile precipitate se
 publică, ori în formă de așa numit
 „apel“, comunicându-se acelea chiar
 și cu întreg clerul diecesan li-se dă
 aspectul, ca și cum în diecesă n'ar
 fi cine să vegheze asupra onôrei
 sanctuarului“.

Tôte acestea le găsesce părin-
 tele Lauran și deci află de lipsă a
 revoca în memoria preoțimei căți-va
 paragrafi din statutele diecesane,
 prin cari se precisază obiectele, ce
 sunt a se desbate în conferențele
 districtuale preoțesci și cari se re-
 feră la însușirea sciinței conform
 statului preoțesc, la susținerea mo-
 ralei, a disciplinei, la măsurile de
 luat pentru stîrpirea abuzurilor din
 ținutul districtului etc.

Domnul Lauran e dēr de pă-
 rere, că formularea dorinței clerului
 districtual în cestiunea autonomiei,
 a ajutorului de stat etc., precum și
 manifestarea dorinței de a se întruni
 sinodul diecesan pentru de a deli-
 bera asupra acestor grave cestiuni,
 cari ating chiar existența bisericei
 nu se pot subsuma între obiectele
 de discutiune precisate în aminti-
 tele statute diecesane.

Să admitem un moment, că
 interpretând acele statute după litera
 și nu după spiritul lor, s'ar ajunge
 la această concluziune. Atunci de ce
 d-l Lauran n'o spune franc și sincer
 că cu acele cestiuni e chemat a se

ocupa sinodul diecesan și de ce nu
 recunoșce dreptul preoțimei de a
 cere întrunirea grabnică a acestui
 sinod în fața pericolului amenințator,
 de care e conșci? De ce d-sa de-
 clară tôte manifestațiuni preoțimei
 în celelalte diecese privitoare la în-
 trunirea sinodului provincial și a
 sinodelor provinciale mixte de nisece
 „analogii neni-merite“ de cari s'au
 lăsat seduși și preoții din diecesa
 Oradiei-mari? De ce în fine vicarul
 general episcopesc din Oradea sus-
 ține, că acești preoți s'ar ingera în
 lucruri, ce cad afară de cercul lor
 de competență atunci, când nu fac
 alta, decât a cere întrunirea sino-
 dului diecesan, care cerere, firesce,
 au trebuit s'o motiveze?

Să n'aibă ôre clerul diecesan
 nici atâta drept, de a-și da pe față
 îngrijirea și neliniscea față cu cele
 ce se petrec în detrimentul său și al
 întregii biserici?

Ori și cătă silință ne-am da, noi
 nu putem găsi decât un singur mo-
 tiv al procederi d-lui vicar Lauran,
 și acesta este, că d-sa nu împărta-
 șesce îngrijirile preoțimei din die-
 cesă, cu alte cuvinte, că nu aprôbă
 mișcarea impusă cu necesitate de
 împrejurări în favorul apărării inde-
 pendentei bisericei, căci la din contră
 ar trebui să închidă un ochiū
 chiar și atunci, când în conferențele
 amintite districtuale s'ar fi comis o
 abatere dela statute.

Asupra „onôrei sanctuarului“, în
 diecesă este fără îndoelă chemat să
 vegheze în prima linia episcopul și
 noi scim, că Escelența Sa întot-déuna
 a fost un aderent fervent al cauzei
 autonomiei bisericei române unite.
 De ce dēr nu s'ar bucura din inimă,
 vędând interesul ce-l pōrtă preoții
 săi față cu această gravă cestiune de
 viață? De ce s'ar simți ofensat, când
 preoțimea diecesei sale cu credință
 și supunere se apropiă de arhierul
 său, și se rōgă să conchieme un sind
 mixt diecesan?

Acel preot, care avū curajul a se
 plânge asupra circularului d-lui vicar
 și căruia pentru această îndrăsnelă
 d-l Lauran într'un alt circular i-a
 dat o „reprobare“, a đis, că nu-și pōte
 explica nici ținuta, nici scopul, ce
 l'a avut d-l vicar, când a dojenit în
 mod atât de aspru pe preoții protopo-
 piatelor Sătmăruului și al Aldusa-
 tului.

Noi ni-le putem explica pe de-
 plin din purtarea de până acum a
 părintelui Lauran, pe care l'am vędut
 totdêuna până acuma inclinând pe
 partea adversarilor noștri dela pu-
 tere precum și pe partea catolicilor
 unguri, cari tind a sparge cetatea
 bisericei nōstre naționale; l'am vędut
 neteđind, unde numai a putut, calea
 acestora; nu l'am vędut însă nici
 odată în șirul combatanților pentru
 drepturile bisericei și ale națiunei
 nōstre.

Cel ce compromise formal cauza
 cea mare a bisericei unite este prin
 urmare însu-și părintele Lauran, nu
 însă acei preoți bravi, cari și-au fă-
 cut datoria lor de vrednic păstorii
 ai poporului credincios și de bunii
 Români și despre a căror compe-
 tință în a se ingera acolo, unde se
 tractează de independența bisericei
 unite românesce, i-se va da, sperăm,
 d-lui Lauran încă de aci încolo oca-
 siune de a se convinge.

Din Viena se anunță următoarele
 asupra situațiunei: Nimeni nu-și pōte face
 încă o părere precisă asupra șanselor ale-
 gerii delegațiunei, căci deși situația este
 fôrte critică, totuși ea nu-i prea acută. În cer-
 curile mai seriōse, cari nu stau pe teren de
 rivalitate cu cabinetul Thun, se crede, că
 e prematur a se vorbi deja de căderea ca-
 binetului. Comisiunea comună a opoziției
 germane n'a luat încă poziția, și cantele
 Thun va face tot posibilul de-a îndupleca
 pe Germanii la conciliațiune. E probabil,
 că în fața criticei situațiuni nici Cehii nu

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Goethe și Napoleon.

Una din acușele permanente ale șo-
 vinismului german contra lui Goethe, e res-
 pectul și adorațiunea deosebită, ce a avut-o
 acesta tot-dêuna față de Napoleon, care se
 đice, că a prins în cursele sale pe marea
 poet numai prin exploatarea vanității a-
 cestuia.

Cei cu o putere mai intensivă de com-
 binațiune a fantasiei, își închipuesc cam în
 modul următor memorabila scenă dintre
 Goethe și Napoleon:

Impăratul stă în mijlocul mareașalilor
 și generalilor săi. Goethe, admis la audi-
 ență, pășesce smerit înaintea parvenitului,
 care cu mâinile încrucișate aruncă o pri-
 vire pētrunșătoare asupra străinului. Goethe,
 după câte-va cuvinte omagiale, rămâne și
 mai departe în pozițiunea sa plină de res-
 pect. Napoleon își desface brațele și atin-
 gend confidential umărul poetului, îi đice
 memorabilele cuvinte: „Voilà un homme!“
 Artistul adēnc atins de florii delicioșii ai
 farmecului vanității, se retrage cu căți-va

pași, depănând în sufletul său prima strofă
 dintr'o odă la adresa lui Napoleon. De
 atunci favoritul poet s'a instrăinat de ai
 săi, înjugându-se la carul de triumf al în-
 vingătorului despot. Goethe — își încheie în
 fine reflecțiunile escesivii patriotii germani —
 a fost tot-dêuna un lingău, și de vanitatea
 lui putea să-l conducă ori și cine, ca și pe
 ursul de belciug.

Lucrul, nu-i vorba, de petrecut s'a
 petrecut, dēr nu tocmai așa. Napoleon bă-
 tuse pușintel pe Prusieni, cassase câte-va
 duzine de dinastii, restabilise ordinea în
 Franca și în provinciile din jur, se dove-
 dise organizator de un spirit și ener-
 giă mai mult decât cesariană, și după tôte
 acestea se întâmplă să se oprēscă în mer-
 sul său triumfal și în Erfurt. Cu principii
 și regii, cari se grămădiră în antișambra
 lui, termină Napoleon cât ai bate în palmi;
 pentru poetul german Goethe însă, întoc-
 mai ca și patru đile mai târđiu pentru oo-
 legul său Wieland în Weimar, a avut timp
 din destul la dispoziția. Impăratul începū
 o discuția fôrte viuă despre problemele li-
 terare cu Goethe, al cărui „Werther“ îl ce-
 tise încă pe timpul expedițiunei în Egipt,

și făcū observarea despre junele Werther,
 aprobată și de Goethe, că amestecul moti-
 velor, iubirea nefericită și vanitatea ofen-
 santă, stîrbesc efectul unitar. El vorbi apoi
 despre lipsa de naturalitate a tragediei
 franceze, și-l provocă pe Goethe să scrie
 un „Iulius Caesar“, care să fiă opera princi-
 pală a vieții sale. Napoleon îi stôrce poe-
 tului promisiunea de a veni la Paris, unde
 să fiă mai aprôpe de teatrul faptelor mari,
 decât cum putea fi în Weimar, și să pōtă
 oontempla mai adēnc pe omul faptelor.
 După o îndelungată convorbire cu olympia-
 ul german, a cărui privire învăpăiată abia
 o putea suporta muritorul de tôte đilele, se
 despărți Napoleon de el cu cuvintele ne
 mai adresate lui până atunci: „Vous êtes
 un homme!“, ér în fața celor din jurul său
 se exprimă asemenea: „Voilà un homme!“
 Pentru regii și popôrele, ce le răsturnase
 dintr'o lovitură, nu folosise nici când atri-
 butul de „om“.

Acastă e scena, de care e vorba. Pa-
 tru đile mai târđiu, dispuse Napoleon să
 i-se presente la balul de curte din Weimar
 bătrânul Wieland, care în anul 1798 pre-
 vędū cu adevărați ochi profetici, dictatura lui

Napoleon, și le și gratulă pentru acesta
 Francesilor. Tarul Alexandru juca cu deo-
 sebită eleganță. În timpul acesta Napoleon
 se întreținū o oră și jumătate în continu
 și singur cu Wieland despre filosofă, poe-
 siă, religiune, despre Tacitus și Isus Chris-
 tos, până ce bătrânul abia mai putea sta
 pe picioare. Wieland însu-și ne relatēză
 faptul acesta într'un chip, care demonstrēză
 până la evidență agerimea spiritului și ju-
 decata corectă a bătrânului poet: „Napoleon
 a vędut, că eu pe lângă tot renumele meu,
 nu sunt decât un bătrân simplu și fără nici o
 pretenția, și de vreme ce el caută în tot
 chipul să facă o bună impresiune asupra-mi,
 s'a pus momentan în pozițiunea, în care
 era sigur, că-și va ajunge scopul. În viața
 mea n'am vędut nici când un om mai sim-
 plu, mai liniștit, mai blând și mai nepre-
 tențios. El se întreținū cu mine, întocmai
 ca și un bătrân din vremuri vechi cu cei
 de sēma sa. Din enunțațiunile sale asupra
 poesiei, am putut constata, că el tôte le
 are, numai ce numesce Nēmțul „inimă“
 nu, și cu tôte, că omul acesta s'a purtat
 peste măsură de amical și confidential
 cu mine, totuși au fost momente, când imi

vor merge la extrem, și că, în schimbul unor compensațiuni eventuale, vor fi înduplecați și ei a face concesii Germanilor în cestiunea limbii.

De altă parte se anunță, că contele Thun la tot cazul se va prezenta în „Reichsrath“. Dacă li ar succede Germanilor a zădărnici alegerea delegațiunii, atunci e probabil, că cabinetul se va retrage. Sunt însă anumiți politicieni, cari cred și speră, că Szell și Goluchowski vor afla o modalitate, prin care să se stabilizească budgetul comun în Austria, pe când delegația ungară va procedea pe cale legală. Combinația aceasta ni se pare foarte îndrăzneță și la totă întâmplare ea trebuie apreciată cu rezervă.

Cât privește în special pe Germanii radicali și socialiști, ei se pregătesc la luptă înverșunată în contra guvernului. Unii din ei amenință pe contele Thun cu insultări faptice. Amenințările acestea însă nu trebuie luate prea în serios, deși fapt este, că decât până la intrarea „Reichsrath“-ului, în Octomvre, nu-i va succeda contelui Thun de a face măcar în parte o pace între Germanii și Cehii, putem să ne așteptăm la scene tot atât de furtunoase în parlamentul din Viena, ca pe timpul ultimelor zile ale cabinetului Badeni.

Consiliu de miniștri unguři. Eri s'a ținut în Budapesta un consiliu de miniștri, care s'a ocupat cu situația din Austria. „Magyarország“ dice, că guvernului unguřesc îi face multă bătaie de cap situația cisleitană, și de aceea află de neapărat necesar a-și preciza atitudinea față de viitoare evenimente din monarhia, căci situația critică, ca cea de aci, n'a fost de când există dualismul.

Convocarea „Reichsrath“-ului. „Vaterland“ din Viena, care stă aproape de ministrul Dipauli, aduce știrea, că „Reichsrath“-ul nu va fi convocat decât pe la finea lui Octomvre. Amânarea termenului convocării, dice alt diar vienez, stă în legătură cu plănuita acțiune de împăcitură între Cehii și Germanii, care reclamă timp mai îndelungat.

„Apărarea stégului maghiar“.

Sub titlul acesta găsim în „Bud. Hrlp.“ de aci o explicație foarte ciudată a celei mai nouă ordonanțe ministeriale, pe urma căreia căpitanul poliției din loc a dat cunoscuta sa „publicațiune“ în cestiunea folosirii, mai bine zis a oprirei stégului „vânăt-roșu“ și a tuturor colorilor poreclite „stréine“. Etă ce scrie fôia din cestiune:

„Pe la mijlocul anilor 70 Românii folosiau la toate ocaziunile tricolorul roșu-galben-albastru, ér Sașii colorile vânăt-roșu. Coloman Tisza, ca ministru de interne, a oprit folosirea colorilor românescoi, ca colorii ale unui stat străin, dér așa numitele

facea impresiunea, că ar fi turnat din bronz“. Părerea lui despre religione, Wieland n'a aflat-o tocmai profundă, „a fost un fel de scepticism de toate zilele, care grăia din el“, însă francheta, cu care îi vorbi, i-a impus pe deplin bătrânului.

Comparând cele două convorbiri, despre cari Ranke se exprimă astfel: „Enunțatiunile lui, convorbirile lui cu Goethe și Wieland arată întreaga energie a inteligenței sale“, trebuie să-i bată fiă-căruiă momentan la ochi desteritatea proteică a împăratului, de a se transpune în ori-ce situațiune, precum și deosebita lui psihologie, de a se scie să se acomodeze fiă-căruiă, cu care sta de vorbă. Înaintea lui Wieland e un simplu om ouest, fără multe pretenții, ér înaintea lui Goethe e personajul istoric. Cu Wieland a vorbit ca un Corsican de spirit, cu Goethe, ca un om, care voia să arate, ce este. El desvoltă „o cunoștință exactă vrednică de admirațiune a motivelor istorice și poetice ale celor mai cunoscute opere literare, până în cele mai minuțioase amănunte“, și „observările lui frapante despre Werther“ au fost făcute

colorii săsescoi (vânăt-roșu) li-a lasat în pace. Sașii au și folosit colorile lor neconturbați la toate ocaziunile. Românii însă au călătat oprirea așa, că au aplicat colorile separat. Așa, când metropolitul Meșianu a fost în urmă la Brașov, membrii banderului și-au pus la pălării pantlice galbene, la umăr roșii și la mijloc albaștre. Anul trecut ministrul de interne Perczel a ordonat, cu ocazia sărbărilor Honterus, ca colorile locale (roșu-vânăt) să nu fiă aplicate decât pe edificiile publice și pe arcurile ridicate de autorități, însă și pe acestea să se aplice tot atâtea stéguri naționale (ungurescoi) câte stéguri vinete-roșii sunt. Pe edificiile private să nu se permită stéguri vinete-roșii. Reuniunile pot să-și folosească stindardele lor proprii numai în societate sau stégul național (unguresc). Sașii n'au fost de loc mulțumiți cu ordinul ministrului de interne. Cu esplicări istorice ei au ticuit o adresă către ministrul de interne cerând, ca așa numitele colorii săsescoi, ca colorii ale orașului și comitatului Brașov, să fiă permise. Ministrul însă drept răspuns a trimis zilele trecute un ordin vicespănului comit. Brașov, în care nu numai că sustine ordinul antecesurului său, ci totodată face cunoscut și publicului din comitat, că de aci înainte nu se pot arbora pe edificiile private, decât stéguri naționale (ungurescoi), ér arborarea stindardelor vânăt-roșu pe edificiile private, sau a altor însemne de felul acesta, o califică direct de o transgresiune“...

Am reprodus „explicația“ fôiei unguřesci pentru-ca cetitorii să se convingă, cum „noua eră“ a lui Szell este și mai fără considerare față de Românii și Sașii etc. decât „era vechiă“ a lui Banffy. Incât pentru afirmarea, că colorile roșu-galben-vânăt (românescoi) ar fi identice cu colorile statului român, trebuie s'o spunem încă odată, că acesta nu e exact. Colorile statului român sunt așezate vertical, pe când colorile noastre sunt orizontale sub olaltă așezate. Nici o coincidență prin urmare nu există între tricolorul nostru românesc și între stindardul regatului român.

Este ciudat lucru, că diarele maghiare luând notiță de acest cel mai nou ordin ministerial, îl presentă toate, ca o apărare a stégului național maghiar. Dér cine li a atacat stindardul, ca să fiă lipsă de apărare? Evident, că șoviniiștii unguři folosindu se de acesta apucătură, vor să facă lumea a crede, că până acum noi am fi fost agresorii și ei atacaii. Curat ca 'n povestea cu „lupul și mielul“.

Procesul Dreyfus.

(Audiența din 5 Septemvre).

A fost ascultat mai întâi în ședință secretă martorul Cernusky.

Ședința declarându-se publică, apărătorul Labori a propus, ca tribunalul militar să roge guvernul a cere dela puterile cărora

cu directă intențiune, de a documenta incontestabilul său interes față de opera poetului, precum și agerimea naturală a spiritului său. Acest amestec de premeditată conștientă și spontaneitate naturală, a acest aliagi de oțel și aur, e caracteristica tuturor omenilor mari. Deosebita atențiune, cu care a distins Napoleon pe principii spirituali ai Germaniei în opozițiune cu potentații politice, a fost fără îndoială efflușul atât al aplicațiunilor sale firești, cât și al calculațiunilor sale politice. El scia, că Germanii spirit politic n'au aproape de loc, într'o măsură cu atât mai mare însă spirit cultural; drept aceea a fost îndreptățită speranța lui, că admirațiunea sa pentru marii literați ai acelora, are să-i înalte într'un mod cu mult mai mare, decât cum îi va deprima gona contra potentaților lor. Un principiu al politice sale a fost totdeauna: să nu-și întărească tronul numai cu baionetele, ci și cu simpatia tuturor capetelor mari.

(Va urma).

li-a fost adresat borderoul, lămuriri definitive pe cale diplomatică despre autorul borderoului și despre acei indiviți, cărora li-s'au estradat documentele cuprinse în borderou. A cerut mai departe, ca să fiă ascultați direct sau indirect atașaii Schwartzkoppen (german) și Panizzardi (italian), pentru-ca să iese adevărul la lumină.

Comisarul de stat Carrière: Sincer mărturisesc, că propunerea lui Labori mă îngrozesc. Lucrul e foarte delicat, și decât l consider din partea diplomatică, ved o imposibilitate morală și materială în astfel de procedură. Nu înțeleg cum un guvern ar pute să adreseze o astfel de cerere altui guvern. Protestez dér formal în contra propunerii. Incât privește citarea lui Schwartzkoppen și Panizzardi, nu observ nimic. Tribunalul să decidă în conștiință.

Președintele rógă pe reprezentantul ministerului de externe, Paleologue, să se declare.

Paleologue: Înțeleg, că este în interesul apărării citarea amintitilor martori. Din punct de vedere diplomatic însă ar fi o mare primejdie, decât s'ar da ascultare cererei apărării. Mi-ar plăce să mă pronunț mai pe larg asupra acestei cestiuni, însă acesta numai așa aș pute s'o fac, decât presiuni ar declara ședința secretă.

Președintele declară, că asupra acestei cestiuni se va decide mai târziu.

Urmază ascultarea martorilor. Diaristul Bassot, redactor la „Matin“, vorbește despre Walsin Esterhazy, care a declarat, că el a scris borderoul la ordinul colonelului Sandher, și de atunci atât revisioniștii, cât și antirevisioniștii l'au încercat cu oferte bănescoi. Martorul protestază, că ar fi făcut parte din sindicat, și spune, că diarele englese au oferit lui Walsin sume mari pentru mărturisirile lui.

Labori (cătră martor): Ți-a spus Walsin, că a scris borderoul la ordinul lui Sandher?

Bassot: Nu la ordinul, ci la inițiativa și dorința lui Sandher.

Carrière: În memoria acestui brav și cinstit colonel, protestez din adâncul sufletului în contra murdării insinuării.

Generalul Rogel rugat de apărare, spune, că a primit câte-va luni înainte dela Walsin mai multe scrisori, pe cari nedesfăcute li-a transmis președintelui tribunalului.

Președintele: Aceste scrisori sunt pline de recriminațiuni, dér nu pot satisface dorința apărării de a-se ceti aici: de altfel scrisorile sunt fără de nici o importanță.

Rogel spune, că nu dă nici un creșemânt lui Walsin și că toate declarațiile lui sunt mincinoase. El a vicit să compromită statul major.

Senatorul Trarieux, fost ministru al justiției, esplică conduita sa. Spune, că atunci când Dreyfus a fost condamnat, era convins de vinovăția lui. Polemicile asupra calității sale de israelit, au dat naștere la bănueli în spiritul său. A cerut informațiuni lui Hanotaux, când era ministru de justiție. Hanotaux i-a vorbit de piesa: „Cette canaille de D.“ fără a-i spune, decât a fost supus consiliului acusatului. Trarieux a aflat acesta mai târziu, și a vădit în acest fapt o ilegalitate. Convingerea martorului s'a întărit, când a aflat, că Scheurer-Kesthner avea proba nevinovăției lui Dreyfus și a vinovăției altuia. Trarieux a fost uimit, că Picquart n'a putut convinge pe șefii săi. Martorul nu acuză pe nimeni Șefii au fost cei dintâii înșelați. Dacă la 1896 ar fi existat o singură probă în contra lui Dreyfus, generalul Gonse ar fi arătat-o lui Picquart, pentru a-l opri în toate cercetările sale.

Trarieux vorbește de demersurile sale pe lângă un ambasador, care i-a declarat, că nici odată n'a avut relațiuni cu Dreyfus. A declarat, că a vădit în mâinile agentului B. o scrisoră a lui A. probând vinovăția lui Esterhazy. Ambasadorul i-a mai spus, că guvernul său îl cunoșce de un an de zile. Nu suspectă lealitatea consiliului, ci sinceritatea documentelor, cari i-s'au arătat Martorul menține, că ambasadorul în ces-

tiune i-a spus: „Trădătorul este Esterhazy“ și crede în sinceritatea mărturisirilor lui Esterhazy, care are înfățișarea unui trădător.

O telegramă din Paris a „Agenției Havas“ anunță, că Schwartzkoppen și Panizzardi vor fi citați înaintea tribunalului din Rennes prin ministrul de externe Delcasse, care va însărcina cu invitările pe ambasadorii francezi din Berlin și Roma. Cei doi atașai, pot să se prezente personal, ori să-și facă declarațiile înaintea unui judecător din țera lor, cari declarații vor fi comunicate tribunalului din Rennes pe cale diplomatică. Ascultarea acestor doi martori, va prelungi încă cu o săptămână pertractarea procesului.

O telegramă din Berlin susține, că Schwartzkoppen nu poate să se decidă de sine în cestiunea depozițiunii. Singur dela voința împăratului Wilhelm atărnă, ca el să facă ori nu depoziții în afacerea Dreyfus.

După cum se anunță din Rennes, apărătorul Labori a adresat împăratului Wilhelm și regelui Umberto câte-o telegramă, în care îi rógă să permită celor doi atașai a merge la Rennes. Se dice, că împăratul Wilhelm nu va permite așa ceva lui Schwartzkoppen, cel mult decât se va învoi, poate, să facă depoziții înaintea ambasadei franceze din Berlin. — Incât privește pe Panizzardi, acestuia i-se va da voie să facă mărturisiri înaintea unui tribunal italian esmisi anume. Panizzardi însă dice, că nu poate să-și argumenteze aserțiunile prin documente, deoarece toate documentele se află la Berlin.

Revistă externă.

Americanii în Fillipine. „New-York Herald“ primesce dela corespondentul său din New-York, căci censura din Manila n'ar fi lăsat-o să trecă, o telegramă foarte pesimistă asupra situațiunii în Fillipine. Chiar și necombatanții — dice el — ne uresc. La Manila, ostilitatea indigenilor se accentuează din zi în zi. Aci taxele sunt mai urcate de cât sub dominațiunea spaniolă; locuitorii se plâng de ôre-ce trailul s'a scumpit teribil. Poliția indigenă a fost licențiată și înlocuită cu Americani. Administrațiunea e tiranică și ineficace, căci nu cunoșce limba indigenă. Statistica omorurilor și furturilor e mai urcată, ca ori când. Incasările vamale și impozitele sunt folosite pentru trebuințele armatei, în loc de a-se întrebuința pentru nevoile municipalității. Situația aceasta nu poate decât să prelungească răboiul, punând pe indigeni într'o stare de iritație, care se mai esplică și prin frumoșele promisiuni, ce li-se făcuseră, că vor avé norocul de un guvern mai bun. Pretinsa aspirațiune spre un regim american, atribuit indigenilor de raportele oficiale, nu se confirmă. Primarul din Bolinag, pe pretenia căruia se pune mare temei, e arestat pentru-că el însuși a dirijat un atac al insurgenților în contra acestui oraș; primarul din San-Pedro-Macate e de-asemena arestat pentru-că a adunat fonduri și a organizat trupe de insurgenți. Corespondentul ataogă, că trebuie o desfășurare de forțe suficientă pentru a supune întreaga populațiune, sau de nu, să se părăsească archipelagul. Jumătățile de măsură nu ajută la nimic.

Cestiunea Transwaalului a ajuns în ultimul stadiu. Guvernul engles nu vré să accepteze propunerile republicei sud-africane, cari sunt: 1. Marea Britanică să nu se mai amestece în viitor în afacerile interioare ale Transwaalului; 2. Să consimtă la arbitraj și 3. Marea Britanică să nu mai insiste pe viitor asupra pretensiunilor sale de suzeranitate. În urma acesta atât Englezii, cât și Boerii din Transwaal se pregătesc de răboi. O telegramă din Londra anunță, că guvernul engles a luat măsuri serioase de înarmare, ba că a sfârșit cu pregătirile de răboi. Nu mai puțin se pregătesc și Boerii din Transwaal. După știrile sosite de acolo, mulțime de puscă și tot felul de arme s'au împărțit printre indigeni

Din *Durham* (Natal) se vestesce, că acolo au sosit 147 omeni, cari în contra ordinului de oprire au părăsit Transwaalul. Peste noapte se exercită trupe de voluntari. În *Pierer-Maurice* și în *Ladismitt* s'au trimis 1 milion cartușe. — Va să dică se fac seriose pregătiri de război. E posibil însă, că se va afla totuși un mijloc de aplanat conflictul.

SCIRILE DILEI.

— 26 August. v.

Congresul internațional de geografă, după cum am anunțat, se va ține anul acesta la Berlin dela 12 Septembrie până la 4 Octombrie stil. vechi. Reprezentant al societății de geografă din România la acest congres va fi d-l G. I. Lahovari, președintele Curții de compturi și secretar general al societății. D-l A. Beldiman, ministru plenipotentiar al României la Berlin, este numit vice-președinte de onoare al acestui congres.

D-șora Agata Bârescu, după cum anunță un diar din București, a fost angajată de direcțiunea teatrului național pentru un ciclu de zece reprezentațiuni. Eminentă artistă va juca între altele în: „*Hero și Leandru*“, „*Delevra*“, „*Sapho*“, „*Mariora*“ de *Carmen Sylva*, și va avea rolul principal în noua piesă „*Fulgii de zăpadă*“ tot de *Carmen Sylva*, Regina României.

La universitatea din Budapesta se vor începe prelegerile la toate patru facultățile în 25 Septembrie. La facultatea de drept se vor începe obișnuitele rigurose în 18 Septembrie.

Societățile de asigurare în Ungaria. Ministrul de comerț ungar a publicat un decret prin care se impune societăților de asigurare străine stabilite în Ungaria, obligațiunea de-a plasa fondurile lor de garanță în valori ungare sau în imobile situate în Ungaria. Decretul adaugă, că se va exercita cea mai mare severitate cu privire la funcționarea acestor societăți.

Asesor de sedria orfanală sbiciuit. Din *Turda* se anunță, că luni s'a întâmplat în localitatea oficioasă a Sedriei orfanale de-acolo un mare scandal. Br. *Josika Andor* s'a adresat Sedriei, ca din averea lui administrată de forul pupilar, să i-se dea o anumită sumă. Sedria însă numai în parte i-a împlinit cererea, lucru, care l'a mâhnit grozav pe baron. Mânia se îndreptă mai ales în contra asesorului *Fosztó Géza*. Luni, drept aceea, s'a dus în biroul asesorului și s'a luat la certă cu acesta, în decursul căreia a scos un gârbașiu, cu care a bătut strânic pe *Fosztó*. Afacerea va ajunge și înaintea tribunalului penal.

Documente dispărute. Starețul Mănăstirii Secul (România) a făcut cunoscut d-lui ministru al instrucțiunii, că *Lațimirschi*, cunoscutul hoț de documente, a vizitat biblioteca acelei mănăstiri, sustrăgând mai multe documente. Documentele au fost sstrate în anul 1896 prin luna lui Iulie, sau August.

Cunună. D-l *Dr. Vasile Ramonțai*, avocat în Gherla, și d-ra *Emilia Nemeș* se vor cununa în 10 Septembrie n. c. în biserică română gr. cat. din Clușii.

Canal între marea Baltică și marea Neagră. Rusia a început în fine să construiască marea canal proiectat de mult, care să lege marea Baltică cu marea Neagră. Scopul de căpetenie al acestui canal e de domeniu strategic, prin faptul, că canalul de care vorbim, va face cu puțință concentrarea vapoarelor de război ale Rusiei, după trebuință pe marea Baltică, sau pe marea Neagră, lucru de-o însemnătate cu atât mai mare, cu cât vapoarele de război ale Rusiei nu pot trece Bosforul și Dardanelele. Canalul își ia începutul la Riga, port la marea Baltică, și va merge până la Dvina și Dainaburg. De aci canalul va trece prin sistemul apelor până la Berezina, pe lângă care se va prelungi până la riul Nipru, care se varsă în marea Neagră. Lungimea totală

a acestui canal va fi de 1870 kilometri, din care se va construi numai 200 kilometri, ér pentru restul parcursului se vor utiliza sus-dișele cursuri de apă. Canalul va fi atât de mare, încât și cele mai mari vapore de război să potă trece printr'ensul. Construcțiunea va fi terminată după un timp de 4 ani și cheltuelile sunt socotite la suma de 400 milioane.

Un tragic sfârșit a avut în Sibiu, precum anunță „*Sieb. D. Tageblatt*“, o părăchie de îndrăgostiți. Un tânăr industriaș în etate de 26 de ani și-a împușcat mirésa, fiica unui notar, în casa părinților săi, apoi și-a făcut șieși séma. Drama s'a petrecut la 9 ore séra. Medicul, care se prezentă momentan la fața locului, n'a mai aflat, decât două cadavre; glonțul le străbătuse amândurora prin inimă. Causa se dice a fi situațiunea critică materială a tinerului, ceea-ce se vede a fi fost o decisivă piedecă a realizării dorinței lor de a-se căsători cât mai curând.

Calcularea obligătoare în corone se va începe cu 1 Ianuarie 1900. Deja toți miniștri au avisat pe funcționarii subalterni, ca dela termenul amintit toate calculațiunile să se facă în corone și fleri, și nu în florini și cruceri. Tipăriturile de cancelariă, în care valorea e indicată în florini, se va căuta să se epuizeze, ér numirea de florini va fi ștersă cu cernelă roșie și înlocuită cu corone.

Noua lege monetară rusă. În Rusia s'a îndeplinit un fapt considerabil; măsurile administrative, pe care S. Witte, ministru de finanțe, le-a luat acum doi ani aproape pentru adoptarea etalonului de aur și pentru fixarea valorii rublei, au devenit definitive fiind consacrate prin legea investită cu sancțiunea imperială din 7 Iunie 1899. Împăratul a ținut să scrie cu propria sa mână pe textul original al legii, d'asupra semnăturii sale, formula sacramentală: „*Așa să se facă*“. Regimul monetar al imperiului rus este deci de acum înainte fixat în mod irevocabil. Experiența încercată de S. Witte și urmărită cu energie prietere atâtea dificultăți și controverse, a reușit pe deplin, dând cele mai fericite rezultate. Noua lege cuprinde trei titluri: primul *sistemul monetar*; al doilea *circulațiunea monetară*; al treilea *monetăria din St. Petersburg*. Statutul are singur dreptul de-a fabrica monedă. Sistemul monetar este basat pe aur. Unitatea monetară este rubla, având greutatea de aur fin de 0 grame 774,234, și valorând 2 fr. 6668; piese ce urmăză a-se bate sunt de 15 ruble, 10 ruble, 7 ruble jum. și 5 ruble, cu titlu de 900 părți de aur fin și 100 părți aramă. Noua lege monetară a fost adoptată de consiliul imperiului, în adunarea plenară și în deliberarea dela 31 Maiu 1899.

Musica orășenescă va concerta astăzi, Joi séra, la otelul „*Europa*“ sub conducerea d-lui dirigent Brandner, ér mâne la 5 ore p. m. pe promenada de sub Têmpa.

Activitatea „Kulturegylet“ ului ardelenesc.

„Kulturegylet“-ul ardelenesc își va ține a 15-a adunare generală ordinară în 17 Septembrie n. c. la Alba-Iulia. Raportul comitetului despre activitatea sa în cursul anului administrativ trecut, s'a publicat deja. Din acest raport însemnăm și noi, după foile ungurescoi, următoarele:

În decursul anului „Kulturegylet“-ul a jertfit pentru școlile populare susținute de el 4770 fl. pentru „*Kisedovuri*“ (asiluri de copii) 3000 fl., pentru grădini de copii 350 fl., pentru clădiri 2000 fl., pentru sprijinirea institutelor de învățământ 500 fl., pentru premii 329 fl., pentru școlé și premii 790 fl., pentru promovarea industriei și comerțului 1272 fl., ajutore bisericesci 1895 fl., pentru *bibliotecă populare* și pentru scopuri literare 3100 fl., pentru alte diferite scopuri 1807., pentru sporirea fondurilor, chirii etc., 11,766 fl.

Societatea susține o școlă de agricultură, 7 școlé populare, 4 kisedovuri; sub-

venționează: 30 școlé, kisedovuri, biserici etc.

Averea totală a societății este de 1,297.164 fl. Capitalul în d-cursul anului s'a sporit cu 44.065 fl.

Numărul membrilor ordinari înscriși a fost de 9390; dintre aceștia însă numai 3131 și-au achitat taxele, va să dică numai cam a treia parte. Membri *sprijinitori* au fost 2473, și-au achitat însă taxele numai 439. A mai avut societatea 78 membri pe viétă și 1989 fondatori. Suma totală a taxelor încassate dela membri face 17,979 fl. Peste tot numărul membrilor, mai ales al celor ordinari și *sprijinitori*, e în decrescere. Acesta se atribuie și împrejurării, că înscrierea membrilor s'a făcut numai pe câte 6 ani, care termen expirând, membrii s'au retras dela plată. În vederea acestei împrejurări, se vor emite 50,000 liste de subscriere pentru înmulțirea numărului membrilor. La finea anului trecut erau 62,617 fl. taxe neplătite dela membri ordinari și 4239 dela membri ajutători.

Comitetul a avut la dispozițiune 68.313 fl. pentru acoperirea cheltuelilor.

VARIETATE.

Luna Septembrie va fi cea mai bogată lună în zile memoriale seculare și semiseculare.

În 3 Septembrie se împlinesc 50 de ani dela mórtea vestitului autor al scrierei „*Dietetica sufletului*“, Erust baron de Feuchtersleben, și în același timp 100 de ani dela mórtea cunoscutului filolog Carol Ludovic Bauer.

În 4 Septembrie sunt 100 de ani dela nascerea istoricului Frideric Wilhelm Barthold, și 50 de ani dela mórtea novelistului Fr. Aug. Schulze, mult cetit în vremea sa, sub pseudonimul Laun.

Đua de 5 Septembrie e đua aniversară de 100 de ani a întemeietorului curei de apă, Vincențiu Priessnitz, precum și đua aniversară de 50 de ani a cunoscutului limbist Carol Ferdinand Becker.

Đua de 10 Septembrie e o îndoită đie memorială, đua aniversară de 100 de ani a medicului F. A. de Amon, autorul popularei scrieri „*Primele datorințe ale mamei*“, și đua aniversară de 300 de ani a nascerei principelui Christian de Braunschweig Wolhenbüttel, care s'a distins pe timpul războiului de 30 de ani.

În 15 Septembrie va serba lumea musicală nascerea de 150 de ani a componistului de opere Domenico Cimerosa, ér în 17 a aceeași luni aniversarea nascerei lui Mohl.

În 25 Septembrie se împlinesc 50 de ani dela mórtea lui Ioan Strauss senior, care întocmai ca și fiul său și a întemeiat reputațiunea de artist ca compositor de valsuri.

Đua de 29 Sept. e o đie specială memorială pentru Berlin, đua aniversară de 100 de ani a bătrânului primar Francisc N. Namvyn. Tot în aceeași đie se împlinesc 250 de ani dela nascerea epigramatistului mult simțit și gustat în epoca sa, Christian Gryphius.

În fine în 30 Septembrie se împlinesc 100 de ani dela mórtea marelui istoric și profesor de filosofie la universitatea din Halle Ioan Christof Krause.

ULTIME SCIRI.

Belgrad, 5 Septembrie. Tribunalul statar are în mâinile sale mulțime de documente și scrisori, cari produc mare senzație. Se vor ceti scrisori nu numai de ale prințului Karageorghievici, ci și o scrisóre a principelui Nichita. În acesta preținsă scrisóre a lui Nichita, principele ar fi încurajat lupta în contra dinastiei Obrenovic. Din Muntenegru a sosit un protest la Belgrad contra cetirei acestei scrisori declarate de o falsificație ordinară. Muntenegru amenință tot-odată pe Serbia

cu ruperea relațiunilor diplomatice la cas când se va ceti scrisóra.

Strassburg, 5 Septembrie. Cu ocazia petrecerii sale aici, împăratul Wilhelm a ținut la prânđul de gală un toast de importanță politică. El a apoteosat uniunea germană și a đis între altele, că în împrejurările de ađi razimul cel mai puternic al bisericei este brațul, împăratului și emblema imperiului. *Sub umbra alarum*, dișe împăratul, provinciile imperiului sunt sigure în contra a or-ice ar veni asupra lor. Împăratul sfârși đicând: „*Ceea ce pot face, ca țera mea să o susțin și guvernez în pace, aceea se va întâmpla; ér ca țera să aibă folos de aici, încredetți-mă mie*“.

Berlin, 5 Septembrie. Schwartzkopen a declarat unui điarist, că la nici un cas nu va face vre-o depozitiă în afacerea Dreyfus. Guvernul german va refusa or-ice propunere de felul acesta. Telegrama adresată de Labori împăratului Wilhelm este considerată aici de cel mai nenorocit pas. *Panizzardi* încă nu va face nici o depozitiă.

Londra, 5 Septembrie. Toți miniștri au sosit aici la un consiliu în afacerea Transwaalului.

Bruxella, 5 Septembrie. Roialistiții francesi sosesc în mare număr aici. Între ei se află și prinții Luènes, Vondoville, baronul Vaux, contele Sagram și alții. Toți au fugit de țera de a fi arestați.

DIVERSE.

Barometru natural. Un barometru posedă, după cum ne spune o revistă științifică rusă, țeranii din Finlanda. El constă într'un soi de piétră, pe care ei o numesc *Komaquir*. Când timpul e frumos, această piétră are o colóre cenușie închisă, petrițată cu câte-va pete aorópe albe de tot. Đer când se apropie timpul de plóie, aceste pete albe dispar și piétră capetă o colóre uniformă închisă. Cercetările făcute asupra acestei particularități au dovedit, că aceste pietrii, cari se găsesc în mare abundență prin ael ținut, se compun dintr'un fel de lut particular, amestecat cu o cantitate destul de pronunțată de sare și țipirig. Pe dată ce creșce cătimea de umeđelă a aerului, aceste săruri absorb apa și apar atunci mai întunecate, pe când aerul redevine uscat, apa se evaporază și petele de sare își recapetă colóre lor albă.

*

Pesci paraziți. E cunoscut, că între animalele inferioare, mai ales viermii sunt aceia, cari trăsesc pe contul animalelor mai mari, într'un cât duc o viață de paraziți pe corpul, dér mai ales în interiorul acelor. La animalele vertebrate acest mod de traiu obvine cu mult mai rar. Mai ales despre câte va specii de pesci s'a constatat, că și cantă hrana de tóte đilele în corpul altor animale acvatice. Unul dintre ei e pescele numit *Myxine* în lungime de 20—30 cm., care trăscesc la adêncul mării mai ales în mările de nord ale Europei. Corpul lui sãmănă cu al vermilor, și e lipsit de ochi; orificiul nasului comunică cu gura, ceea-ce la pesci e raritate, de vreme ce la ei nasul e infundat înăuntru. Acest peștișor atacă pescii mai mari, ales pescișele numit *batoc*, și străbătân lu-le în corp, îi consumă până-ce se prăpădesc. Alți pesci paraziți sunt cei ce se țin de specia numită *Fierasfer*, cari trăsesc în mările mai calde, dér și în marea Mediterană. Mărimea lor e de 10—20 cm. Modul lor de traiu se deosebesce numai într'un atât de al celor amintiți mai sus, că nu se hrănesc din corpul pescilor mai mari, ci-l folosesc acesta numai ca locuință. De hrănit si hrănesc de regulă cu raci mărunți. Câte-odată își aleg de locuință și scoicile, stelele de mare și chiar și medusele.

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Septembrie 1899.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Renta ung. de aur 4%, Impr. oail. fer. ung. in aur 4 1/2%, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 7 Septembrie 1899.

Table with 3 columns: Item description, unit, and price. Includes items like Banonota rom. Cump., Argint român. Cump., etc.

Dela Tipografia „A. Mureșianu,” din Brașov,

se pot procura următoarele cărți

Pentru comercianți funcționari și toți omenii de afaceri, precum și studenți putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la școala română gr. or. din Brașov. Cartea e tipărită pe spesele „Albinei” și e menită a face mari servicii tuturor, cari au afaceri cu cambii politice. Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.).

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panțu, prof. la școala comercială superioară din loc. Tractează principiile contabilității duble ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atenție, poți orî și cine să învețe contabilitatea, adecă ținerea socotelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

„Curs complet de corespondența comercială”, de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiune, recomandățiune și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupoane etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într-un mod practic; sunt mai multe exemple esplicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de ori și cine; de-asemena modul

de calculare al intereselor la bănci și teoria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Scrieri economice:

Din mult prețiosul „Manual de agricultura rațională” de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară din Bucuresci (Ferestrău) a apărut volumul III, intitulat Zootehnia, sau Cultura generală și specială a vitelor cornute. Acest volum este, ca și cele două de mai înainte, foarte mare, cuprinzând 779 pag., format mare 4°. In text conține 225 figuri.

Cuprinsul acestui volum e de un interes deosebit pentru economii de vite, căci tractează amănunțit și din toate punctele de vedere cultura vitelor de tot soiul, cum nu s'a mai scris încă nici într-o carte românească.

Materia întrăgă e împărțită în 12 părți, tratând diferitele specii de cultură a vitelor, corpul animalelor, rasa și diviziunile (regule de observat la împărecherea vitelor, etatea împărecherei etc.); mijlocele și metodele zootehnice de reproducțiune (arta împărecherei, diferitele feluri de încrucișări etc.); îngrijirea și creșterea vitelor domestice, nutrirea lor și alte multe. In capitolul XI se vorbesc despre ovicultură, sau cultura oilor cu toate amănuntele lor, ăr în capitolul XII despre industria laptelui, arătând modul de conservare și fabricațiune a untului, smântânei, brânzei etc. etc.

Opul d-lui Dr. Maior, după cum se știe, a fost premiat și din partea Academiei române. El a fost în modul cel mai favorabil apreciat de toate ziarele și revistele noastre, fiind în literatura română unic în felul său.

Agrologia sau Agricultura generală de Dr. G. Maior, profesor la școala centrală de agricultură din Bucuresci. E cea mai bogată și tot-odată cea mai temeinică scriere românească cu privire la cultura pământului (aratul, sămânatul, gunoitul etc., etc.). Conține 217 figuri de-ale diferitelor aparate economice (pluguri, grape, tăvăluguri etc.). E o carte foarte mare, de 524 pag. și costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotehnia sau Cultura specială a plantelor, scrisă tot de D-l G. Maior. Acestă carte se estinde pe 611 pagini, format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arătând cu de-amănuntul soiul, modul de cultură, bôlele și vindecarea etc. pentru fii care plantă, precum cereale (tot felul de bucate, ca grâu, seacă, orz, ovés, mei, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, mazăriche, rapiță, mac, șofran, hemeit, in, cânepă, tutun, cartoff, tot felul de sfece, hrên, curechiu și alte multe. Apoi diferitele plante de nutreț, ca lucernă, trifoiu, mohor, cucuruzul verde de nutreț, diferite compozițiuni pentru fênațe și pășuni artificiale etc. Alt capitol tractează despre cultura fênațelor, altul irigațiunii, altul despre pășuni etc. Prețul 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.)

„Stupăritul”, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de Constantin Dimian, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Nr 13577--1899.

PUBLICAȚIUNE.

Spre scopul asigurării lucrărilor de edificat și a furnisărilor cerute la noua edificare a casarmei orașenești normale de infanterie în Brașov (Brașovul-vechiu, brazda lungă) se va ține la 14 Octomvre a. c. înainte de prânz în casa sfatului o pertractare scripturistică de oferte. Lucrările și furnisările de predat sunt:

- 1. Lucrările de pământ și zidari 151.700 fl.
2. " " beton 13.000 "
3. Acoperirea cu țigle Thomanice dinpreună cu lățuirea 9.450 "
4. Lucrările de petrară 2.600 "
5. " " dulgheri 41.000 "
6. " " tâmplari 15.900 "
7. " " de văpsitori 4.400 "
8. " " " lăcătuși 16.900 "
9. " " " sticlari 3.800 "
10. " " " tinichigii 3.800 "
11. " " " zugravi 650 "
12. " " " pardositori 2.650 "
13. Furnisarea stîlpilor cilindrici și tîntuiți de diferite forme, plate cilindrice de 10--12 m. m. țărime, tinichea profilul griedl, stâlpi gob de tuci, țeve de tuci pentru latrine, ferestere de fer pentru coperiș etc. 30.200 "
14. Furnisarea cupțorelor de fer de ventilațiune, cupțorelor ordinar de tuci etc. 4.600 "
15. Furnisarea și instalațiunea țevilor de teracotă 950 "
16. Furnisarea și montarea roletelor de ferestră. 300 "
17. Furnisarea țevilor glasate de pîtră dinpreună cu instalațiunea inclusive lucrările de pământ 2.600 "
La olaltă 304.500 fl.

Lucrările se dau seu în întreg antreprenorilor generali, seu singuraticilor antreprenori în grupe singuraticice.

Reflectanții se provocă, ca cel mult până în 14 Octomvre a. c. la 9 ore înainte de prânz, să-și așternă la D-nul senator magistratul Alfred Schnell ofertele scripturistice, provădute cu timbru de 50 cr. și sigilate, observându-se, cumcă ofertele mai târziu așternute, precum și dechiarățiunile ulterioare nu se vor lua în considerațiune.

Ofertele au de a fi provădute cu un vadiu de 5%, din suma de spese preliminate pentru respectiva grupa de lucrări, vadiul are se constea din parale gata seu din hârtii de preț; ofertul are se fie scris de însuși oferent, amintind cu acurateță locuința sa. In ofert este de a se aminti în cifre și litere în procente scădămîntul, ce se lasă din suma totală de spese preliminate; ofertul are se conțina declarațiunea oferentului, cumcă condițiunile de oferte și acele contractuale i sunt cunoscute și că se supune lor necondiționat.

Planurile de edificare, descrierea edificărei, preliminarile de spese, tarifele orașenești de preț, conspectul asupra modificărilor, cari au de a se lua în considerare la ascernerea ofertelor în direcțiunea computărilor de spese satorite, condițiunile de oferte și acele contractuale, se pot până la ziua pertractărei de oferte examina în decursul ôrelor de birou în biroul D-lui senator Alfred Schnell.

Brașov, 30 August 1899.

696.1-2.

Magistratul orașeneșc.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:

- Dela Budapesta la Brașov:
I. Trenul de persoane la 8 ore dim.
II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra
IV. Trenul accel. la 5 ore 7 min. dim.
Dela Bucuresci la Brașov:
I. Trenul mixt, care circula numai Vinerea dela Predeal, la 5 ore 20 min. dim.
II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
IV. Trenul de pers., la 9 ore 27 min. séra.
V. Trenul accel. la 10 ore 14 min. séra.

Plecarea trenurilor din Brașov

- Dela Brasov la Budapesta:
I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineața
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.
IV. Trenul accel. la 10 ore 26 min. séra.
Dela Brașov la Bucuresci:
I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
II. Trenul mixt la 11 ore a. m.
III. Trenul acclerat (ce vine pe la Oradia Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.
Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:
I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătură cu Tușnad)
Ciuco-Szereda. 3 ó. 15 m.
II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. are legătură cu linia Tușnad-Ciuco-Szereda.
Dela Brașov la Zêrnesci (G. Bartolomeiu).
I. Trenul mixt la 9 ore și 2 min. a. m.
II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.
III. Trenul mixt la 9 ore 30 m. séra.
Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:
I. Trenul de pers. la 5 ore 19 min. dim.
II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 ore 50 min. p. m.

PROVOCARE!

Am onóre a face cunoscut on. public, care jocă la loteria de clasă reg. ung. că pentru clasa I a V a loterie de clasă, care se va trage la sorți în 16 și 17 Nov. a. c. se află următoarele numere în Colectura principală a mea:

Table with 4 columns of numbers: 1351-1400, 28101-28150, 45801-45850, 73976-74000. Includes sub-rows for each range.

De ore-ce losurile originale pentru clasa I-ă se vor esmite deja la mijlocul lunei curente, rog pe toți aceia, care doresc a juca la loteria a V-a cu numerii de sus, a'mi trimite comandele până la 15 Septemvre a. c., că numai așa se pot procura numerii ceruți.

Prețurile losurilor pentru cl. I-ă sunt:

1/1 = 6 fl., 1/2 = 3 fl., 1/4 = 1.50 fl., 1/8 = .75 cr.

Comandele mă rog a se face cât mai curund, trimițînd prețul cu mandat postal, că numai așa se pôte conta a primi numerii dorți.

SIGMUND TELEKI, Cinci biserici (Pécs)

colector principal a loteriei de clasă priv. r. ung. 698.1 3.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisiei administratiunii. In cazul pu-

blicării unui annciu mai mult de odată se face scădêmînt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.”